

ЕЗИКОВА КУЛТУРА / LANGUAGE CULTURE

УПОТРЕБА НА КАВИЧКИ ПРИ ИМЕНА НА ПРИРОДНИ ЯВЛЕНИЯ

ИЛИЯНА КУНЕВА

ИНСТИТУТ ЗА БЪЛГАРСКИ ЕЗИК „ПРОФ. ЛЮБОМИР АНДРЕЙЧИН“
ПРИ БЪЛГАРСКАТА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ
iliana.kuneva@ibl.bas.bg

Разглежда се един проблемен случай при употребата на кавички, станал актуален през последните години – при имената на природни явления като ураганите. Прави се преглед на действащите кодифицирани норми, които имат отношение към този случай, с цел да се даде препоръка за правилния начин на изписване.

THE USE OF QUOTATION MARKS IN NAMES OF NATURAL PHENOMENA

ILIYANA KUNEVA

INSTITUTE FOR BULGARIAN LANGUAGE, BULGARIAN ACADEMY OF SCIENCES
iliana.kuneva@ibl.bas.bg

The paper examines the problematic case of the use of quotation marks in the names of natural phenomena such as hurricanes, which has gained relevance in recent years. In order to provide motivation for the recommended spelling, the author offers a detailed overview of the current norms applicable in this case.

През последните години в правописната практика възникна казус, свързан с употребата на кавички при имената на ураганите, например „Катрина“, „Хелън“ и др. По-нататък ще мотивираме защо е препоръчително тези имена да се пишат в кавички.

По отношение на топонимите – имената на естествени географски обекти, както и наименования на населени места, възникнали по естествен път, съществува правило, според което те не се ограждат в кавички. Що се отнася до оформянето на имената на природни явления, каквито са ураганите, тези случаи не са експлицитно включени към това или към друго правило. За да се реши този проблемен случай, трябва да се разгледат основанията за

употребата на кавички. Едно от тях е, че има традиция ураганите да се кръщават с имена на лица, предимно женски имена. Този тип именуване има условен характер, то е вторично и ако е пропусната думата „ураган“, е възможно наименованията да бъдат възприети по неправилен начин, например: „Дори чудовищната Катрина няма да вкара САЩ в рецесия“, „Може ли Ирма да повтори Харви?“. Ако имената не са оградени в кавички, без наличието на по-широк контекст отделни изречения и заглавия биха предизвикали асоциация с действия на лица, а не с обект или явление.

Това обаче не може да се приеме като достатъчен аргумент за употреба на кавички, тъй като редица топоними също имат имена на лица и бихме могли да приведем подобни примери: „Решението да отидем до Ботев, бе спонтанно“. При липса на допълнителна информация (например дали контекстът е географски, или исторически) изречения като цитираното също могат да се приемат за двусмислени – дали става дума за връх Ботев, или за Христо Ботев. Затова е необходимо да се търсят още аргументи в полза на едното или другото решение.

За имената на друг тип природни явления е установено писане без кавички – такива например са имената на океанските течения, сред които по-известни са Гълфстрийм и Ел Ниньо. Те обаче имат постоянен характер и място на проявление, поради което могат да бъдат открити в различни справочници и географски карти. Това означава, че много се доближават до имената на споменатите по-горе топоними. Постоянният характер на тези природни явления позволява при употребата на имената им те еднозначно да се идентифицират със съответното океанско течение, а и произходът и значението на самото име често са неясни за нас, българите, защото то не съвпада с друго познато име. Нещо повече – имената на тези явления могат вторично да станат имена на други обекти, например компанията „Гълфстрийм“, която произвежда едноименните самолети.

В структурно отношение собствените имена, които получават ураганите, представляват приложения в рамките на словосъчетания. Те се ограждат в кавички поради вторичния, условния характер на именуването. В този смисъл препоръчително е те да се пишат в кавички, употребени със или без категоризиращата дума „ураган“. Това ще позволи да се установи единство в писмената практика и еднозначност при възприемането на информацията.

✉ *Гл. ас. д-р Илияна Кунева*

Секция за съвременен български език

Институт за български език „Проф. Любомир Андрейчин“

при Българската академия на науките

бул. „Шипченски проход“ 52, бл. 17, 1113 София, България

✉ *Assist. Prof. Iliyana Kuneva, PhD*

Department of Modern Bulgarian Language

Institute for Bulgarian Language, Bulgarian Academy of Sciences

52 Shipchenski prohod, Bl. 17, Sofia 1113, Bulgaria